

Vyhlásenie Slovenskej lekárskej komory

Od piatku bola v Slovenskej republike u prvých deviatich pacientov potvrdená infekcia novým koronavírusom SARS-CoV-2, spôsobujúcim ochorenie COVID-19. V priebehu piatka a soboty boli občanom Slovenskej republiky rozoslané SMS s nasledovným obsahom:

- 1. Dôležité! Pre koronavírus nechodte k lekárovi osobne, ak to nie je nutné. Využite predpisovanie liekov cez e-recept, liek si vyzdvihnete v ktorejkoľvek lekárni.*
- 2. Dôležité! V súvislosti s koronavírusom upozorňujeme, aby ste pri podozrení kontaktovali lekára len telefonicky. K dispozícii sú infolinky a číslo 0800221234.*

Slovenská lekárska komora vyjadruje presvedčenie, že kompetentné inštitúcie na čele s Ministerstvom zdravotníctva a Úradom verejného zdravotníctva v spolupráci s ostatnými subjektmi podieľajúcimi sa na ochrane obyvateľstva konajú v súlade s poznatkami medicíny založenej na dôkazoch a v záujme zabezpečenia maximálnej bezpečnosti zdravotníckych pracovníkov, ktorých riziko potenciálneho kontaktu s nositeľmi koronavírusu je v tomto období zvýšené.

Medzi takýchto zdravotníckych pracovníkov patria predovšetkým farmaceuti a farmaceutickí laboranti pracujúci vo verejných lekárňach. Symptomatológia ochorenia COVID-19 totiž môže u laika viesť k podceneniu príznakov, ktoré sú podobné príznakom chrípky. Pri takýchto príznakoch pacient, resp. jeho príbuzní najčastejšie vyhľadávajú verejnú lekárňu za účelom zabezpečenia liekov dostupných bez lekárskeho predpisu.

V tejto súvislosti, nadväzujúc na SMS komunikáciu Ministerstva zdravotníctva apelujeme

1. Na pacientov.

CHRONICKÍ PACIENTI, pravidelne navštevujúci verejné lekárne za účelom výdaja dlhodobu užívaných liekov (vysoký tlak krvi, diabetes, astma a pod.) prosím požiadajte (ideálne telefonicky, alebo mailom) predpisujúceho lekára o predpísanie elektronického lekárskeho predpisu s maximálnym možným množstvom užívaných liekov – u väčšiny liekov je to v dávke na **tri mesiace**, u liekov s obsahom omamných a psychotropných látok v dávke na **jeden mesiac**. Predídete tak potrebe častejšej návštevy verejnej lekárne a vyhnete sa riziku infekčného ochorenia, ktorého priebeh môže byť pri chronických ochoreniach komplikovanejší.

Po predpísaní liekov odporúčame telefonicky kontaktovať vášho lekárnika a informovať sa o aktuálnej dostupnosti predpísaných liekov, aby ste v prípade nedostupnosti lieku nemuseli navštíviť viac lekární, prípadne sa do lekárne opakovane vrátiť v prípade potreby objednania lieku.

Odporúčame využiť možnosti, ktoré poskytuje tzv. generická preskripcia, nepožadovať striktne liek konkrétneho výrobcu, ktorý môže vykazovať prechodnú nedostupnosť a konzultovať všetky dostupné možnosti zabezpečenia farmakoterapie s vašim lekárnikom.

AKÚTNI PACIENTI, či už požadujúci výdaj liekov bez lekárskeho predpisu, alebo pacienti s lekárskeým predpisom na liek, ktorý neužívajú dlhodobo (napríklad antibiotiká, analgdetiká, antihistaminiká, a pod.), prosím **zvážte osobnú návštevu verejnej lekárne** a pokiaľ máte možnosť, požiadajte o výber liekov príbuzných či známych. Prispejete tak k prechodnému zníženiu koncentrácie chorých pacientov v priestoroch lekární.

VŠETCI PACIENTI, ktorí pozorujete symptómy ako horúčka, suchý kašeľ, sťažené dýchanie, bolesti hlavy a kĺbov sa podľa možnosti vyhnite kontaktu s inými ľuďmi a kontaktujte call centrum Úradu verejného zdravotníctva (0917 222 682), prípadne rýchlu zdravotnú pomoc (112).

ZDRAVÍ KLIENTI verejných lekární (požadujúci výživové doplnky, liečebnú kozmetiku a iný sortiment verejných lekární) **odložte návštevu lekárne** aspoň o mesiac.

Vo všeobecnosti prosíme pacientov, aby k celej situácii pristupovali racionálne, bez emócií a paniky, **nevytvárali si nepotrebné vysoké zásoby liekov, ktoré môžu následne chýbať tým, ktorí ich reálne potrebujú**. Zásadne apelujeme na všetkých pacientov, ktorí v uplynulom období navštívili rizikové krajiny, aby zotrvali v dvojtzáždňovej domácej karanténe a vyhli sa návštevám verejných lekární, keďže prenášačom vírusu je aj bezpríznakový pacient.

2. Na štátne orgány

Verejná lekáreň je najdostupnejšie zdravotnícke zariadenie s hustou sieťou pokrytia a širokým prevádzkovým časom. Je častým miestom prvého kontaktu a prvej konzultácie zhoršenia zdravotného stavu.

Vyzývame preto kompetentné orgány, aby regulačným zásahom v rámci svojich kompetencií zabezpečili **bezproblémovú dostupnosť ochranných a dezinfekčných prostriedkov** v záujme jednak bezpečnosti zdravotníckych pracovníkov verejných lekární, ale zároveň bezpečnosti pacientov v priestoroch lekární dostupných verejnosti.

Pokiaľ štát prísne reguluje ceny liekov, či ceny zdravotníckych výkonov, musí byť schopný regulovať aj ceny všetkých prostriedkov, ktoré sú nevyhnutné pre kvalitné a správne poskytovanie zdravotnej starostlivosti

v kritických situáciách. V súlade s §4a ods. 2 písm. a) a a) Cenové orgány môžu regulovať ceny tovaru, ak vznikne **mimoriadna trhová situácia s priamym vplyvom na ceny** tovarov na tuzemskom trhu ohrozujúcim cenovú stabilitu alebo **dostupnosť tovarov**, alebo ak si to vyžaduje ochrana spotrebiteľa alebo iný **verejný záujem**. Vzhľadom k pandemickému charakteru COVID-19 je možné hovoriť o naliehavom verejnom záujme zabezpečenia dostupnosti zdravotnej starostlivosti..

V prípade ďalšieho šírenia infekcie považujeme za potrebné zásadné epidemiologické opatrenia, ktoré zabezpečia **chod lekární a dostupnosť liekov** pre všetkých obyvateľov. Pri akýchkoľvek potrebných zásahoch, organizačných opatreniach a realizácii navrhnutých opatrení poskytne Slovenská lekárska komora prostredníctvom svojich celoslovenských aj regionálnych štruktúr maximálnu súčinnosť.

3. Na farmaceutov a prevádzkovateľov lekární

Kooperácia v rámci regiónu, sledovanie epidemiologickej situácie a kolegiálnosť sú v prípade rozšírenia ochorenia nevyhnutným predpokladom zvládnutia situácie. Pri objednávaní potrebného zdravotníckeho materiálu a liekov (dezinfekcia, ochranné prostriedky, analgetiká, antipyretiká) je potrebné zohľadniť aktuálnu situáciu a pripraviť sa na zvýšené požiadavky zo strany pacientov, nevytvárať však nadmerné zbytočné skladové zásoby, ktoré by obmedzili dostupnosť liekov v iných lekárňach a regiónoch.

Je potrebná zvýšená komunikácia s pacientmi, dôsledné sledovanie a preverovanie popisovaných symptómov, zvlášť u pacientov s príznakmi podobnými chrípke, či pacientov s pozitívnou cestovateľskou anamnézou v rizikových lokalitách.

V priestoroch lekární je potrebné zabezpečiť častejšie uplatňovanie sanitačných postupov v zmysle schváleného hygienického režimu, vetranie priestorov lekárne a dôraz na osobnú hygienu zamestnancov zvlášť v prípade individuálnej prípravy liekov. V regiónoch s potvrdeným výskytom vírusu odporúčame zvážiť obmedziť pacientom vstup do oficiíny a expedovať cez pohotovostné výdajne okienko.

Ako zdravotnícki profesionáli sme povinní pristupovať k problematike v súlade s aktuálnymi poznatkami vedy, vecne, podporujúc racionálne rozhodovanie sa verejnosti a v úzkej koordinácii s kompetentnými orgánmi.

Sledujte prosím internetovú stránku Slovenskej lekárskej komory, na ktorej budeme potrebné informácie pravidelne aktualizovať.

4. Na výrobcov a dodávateľov zdravotníckeho materiálu

Za posledný mesiac je badateľná nedostupnosť ochranných rúšok, respirátorov a dezinfekčných prostriedkov a následné dramatické niekoľkonásobné zvýšenie ich cien.

Neúmerné a neštandardné zvyšovanie zisku akýmkoľvek subjektom, ktorý má v predmete činnosti obchod s prostriedkami potrebnými na ochranu života a zdravia, v situácii pandemického ohrozenia, považujeme za hrubo neetické, nekolegiálne a hazardujúce s verejným zdravím.

Pokiaľ štátne orgány doposiaľ nepristúpili a v blízkej budúcnosti nepristúpia k cenovej regulácii, či centrálnemu zabezpečeniu potrebného materiálu pre zdravotnícke zariadenia apelujeme na všetky subjekty, ktoré sa akýmkoľvek spôsobom podieľajú na výrobe, distribúcii a predaji pomôcok a prostriedkov nevyhnutných na zabezpečenie ochrany zdravotníckych pracovníkov, aby **aspoň v minimálnom potrebnom množstve zabezpečili ich dostupnosť** pre farmaceutov, farmaceutických laborantov a iných zdravotníckych pracovníkov za štandardné a primerané ceny.

Bratislava, 9. marec 2020

PharmDr. Ondrej Sukeľ, prezident Slovenskej lekárskej komory